

کارگاه توسعه بازار آب

مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران پیرو تعاملات شکل گرفته فی مابین ستاد احیا دریاچه ارومیه و دانشگاه ملبورن استرالیا در خصوص مدیریت حوضه آبریز ماری دارلینگ در تاریخ دوشنبه ۱۸ دی ماه ۱۳۹۶ کارگاه آموزشی با موضوع "توسعه بازار آب" را با همراهی شرکت مشاور Aither در اتاق ایران برگزار کرد. در این کارگاه سیاست‌گذاری و اصلاحات آب دولت استرالیا در حوضه آبریز ماری دارلینگ با حضور مدیران این شرکت و متخصصان و کارشناسان این حوضه در کشور به اشتراک گذاشته شد.

در ابتدای جلسه آقای Will Fargher از شرکت Aither مطالبی در خصوص بحران آب در دنیا و نقش بهبود مدیریت آب با استفاده از ابزاری مانند بازار آب را مطرح کردند. ایشان بیان کردند که ارزشگذاری آب در استرالیا یکی از راهکارهایی است که سایر کشورها نیز می‌توانند در بهبود مدیریت آب خود از آن بهره‌جویند. البته لازم به ذکر است که قبل از تشکیل بازار آب، نیاز به ارزشگذاری آن است و این ارزشگذاری بر اساس ماهیت و هدف متفاوت است و مبنای آن زیست محیطی، مصرف کشاورزی، شرب و صنعت است و صرفاً مباحث مالی در این ارزشگذاری ملاک نیست. همچنین سیاستگذاری آب کاملاً وابسته به محیطی است که در آن اجرا می‌شود لذا تجربه استرالیا به لحاظ اصول قابل استفاده است و می‌توان از آن به عنوان یک نسخه یا دفترچه راهنما استفاده کرد.

سپس آقای Ryan Gormly از شرکت Aither مبنای و ساختار بازار آب در استرالیا را ارائه کردند. ایشان در ابتدا تاریخچه‌ای در خصوص بازار آب در استرالیا ارائه کردند و روندی از چگونگی تغییر مدیریت آب در گذر زمان را نشان داده و به دلایل و لزوم استفاده از بازار آب و در نتیجه روند تغییر مدیریت اشاره کردند. ایشان چالش‌های مدیریت آب در استرالیا را برشمردند که از جمله می‌توان به توسعه منابع آب در استرالیا بدون در نظر گرفتن شاخص‌های زیست محیطی، خشکسالی‌های شدید، تغییرات پی در پی در منابع آب کشور، افزایش تقاضا برای آب، رشد جمعیت نیاز به آب شرب، رشد صنعت و تخصیص بیش از حد آب به کشاورزی و کاهش بهره‌وری کشاورزی آبی اشاره کرد. از این رو استفاده از روش بازار آب در مقایسه با سایر روشهای به کار رفته دارای نتایج اثربخش‌تر و کارآمدتر بوده است و از طرفی منجر به اعمال مدیریت تقاضا و مصرف بهینه آب گردیده است. بدین ترتیب خود بازار نوع مصرف بهینه آب را تعیین مینماید و نیاز به مداخله دولت کاهش میابد. بازار آب برای افزایش بهره‌وری محصولات کشاورزی طراحی گردیده تا بدینوسیله ارزش آب نشان داده شود که آب در کاربردهای مختلف چه ارزشی دارد و در همه ابعاد بهره‌وری آن افزایش یابد.

سپس از آن آقای مهندس سیاری، معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران در گزارشی به بیان وضعیت آب کشور پرداختند. ایشان بیان کردند که در ابتدای سال جاری ۳۲ میلیارد مترمکعب آب در دسترس داشتیم که این مقدار نسبت به گذشته ۴۰ درصد و نسبت به متوسط بلند مدت ۶۰ درصد کاهش داشته است. اضافه برداشت از منابع آب به ۶ میلیارد متر مکعب رسیده است و مقدار ذخیره مخازن سدهای کشور ۴۰ درصد می‌باشد. بدین ترتیب قطعا در تابستان سال آینده دچار مشکل خواهیم شد.

خانم دکتر احمدی از دانشگاه صنعتی اصفهان در مورد مطالعه، بررسی امکان‌پذیری و نحوه استقرار بازار آب در محدوده مطالعاتی بر خوار استان اصفهان با هدف ارزیابی شرایط و استفاده از پتانسیل بازارهای محلی و یافتن راه حلی مناسب در این زمینه گزارشی را ارائه کردند.

سپس آقای مهندس شفیع از شرکت تلاشگران ژرف اندیش در مورد کارکرد بورس انرژی در صنعت آب کشور و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بورس انرژی برای مبادله آب سد جگین صحبت کردند.

در انتها پرسش و پاسخ بین شرکت کنندگان و تیم استرالیایی مطرح شد و با ارائه شرایط بازار آب در ایران و مشکلات و چالش هایی که ما در کشور با آن مواجه هستیم، پرسشهایی در مورد چگونگی طراحی و اجرای این بازار در ایران مطرح و برای این متخصصین ارسال گردید و از ایشان خواسته شد که پاسخ این پرسشها را در آینده نزدیک ارائه نمایند. فایل های این نشست در ادامه خدمتتان تقدیم می گردد.